

Egy híd felrobbantása alig néhány pillanatot vesz igénybe s e néhány pillanat megbéníthatja egy város életét. Egy híd felépítése esztendőket megfeszített munkája, hősi harc a percekért s másodpercekért. Egy híd felépítése a béke jelképe s új korszakot nyit egy város életében. A Boráros-téri hidat 1945 január 10-én néhány pillanat alatt roppantotta de-rékba a fasiszta vandalizmus. A híd a Duna jeges hullámai közé zuhant, másodiknak, a Margit-híd után. Most a Boráros-téri Petőfi-híd utolsó 15 méteres szakasza épül, az ötszázötvenöt méter hosszú híd már 500 méternyi távon átívelt Pest s Buda között. Ezen az ötszáz méteres hídsten már az útburkolás, a sínhelyezés, a betonozás, korlátépítés kezdődik s a hátralévő tizenöt méteres szakaszon valóban a másodpercekért folyik vállvetett küzdelem, hogy a Petőfi-hidat idén november 20-án átadhassák a forgalomnak.

Ahogy most a gyorsjáratú motoresónak itt siklik az épülő Petőfi-híd alatt s Kiszely György mérnök széles mozdulatokkal magyarázza gépek, állványzatok, daruk, óriási alkatrészek s hídszerkezetek rendelkezését, lehetetlen egy pillanatra nem gondolni arra a másik Petőfi-hidra, a pontonhídra, amelyen ringtak a léptek s a két városrész lakói reggelenként, munkába indulva szorongva találgatták, vajjon, milyen tábla van a Petőfi-hidon, »nyitva«, vagy »zárva«. Ma már elfoszló emlék, de nem árt ilyen alkalmakkor emlékezetbe idézni az 1945-ös telet s tavaszt, a jégzajlást, amely napokra eltepte egymástól Pestet és Budát, az első állványokat a Parlament előtt, a Dunánál, a Hídcsata megindulásának diadalmas, hősi idejét, a Kossuth-híd építésének kezdetét. Azóta megépítettük a Margithidat, a Szabadsághidat, a Lánchidat, a Sztálin-hidat, megannyi pirosbetűs születésnapja Budapest újjáépítésének s most befejezés előtt áll a Boráros-téri Petőfi-híd. Hatalmas gépek, sínfutó s vizen úszó daruk, hegesztőkészülékek, körfűrészek kavargó áradatából pompásan bontakozik elő a karcsú híd.

— Szabad szereléssel készül — mutat a magasba Kiszely mérnök — *nincs végig aláállóványozva, csak bizonyos távolságokra, egyik állványzattól a másikig szabadon ível tovább, sok-sokmillió megtagarítást jelent ez anyagban, időben.*

Kiszely mérnök fiatalember, tavaly végezte a műegyetemet s most második mérnökként dolgozik az épülő hídon, Láber Kornél főmérnök mellett. Az úszódaru, a József Attila manővrirozását figyelni keskenyre-vont szemmel, miközben megjegyzi:

— *Akkor iratkoztam az egyetemre, amikor a hídcsata indult... reménykedtem benne, hogy még bekerülök a »csala« első vonalába s kár volna tagadni, hogy ez a vágy segített a szigorlataimon... tudtam, ha kilüldően végzek, megvan rá a reményem, hogy a Petőfi-hídra kerüljek. És idekerültem.*

A József Attila daruja a magasba lendül, lassú, tapogatózó mozdulatokkal emel a helyére egy felső öv-lemezt. Odafent a hídon parányi alakok mozognak a daru körül, élénk a tevékenység, a sürgés-forgás... a hatalmas lemez lassan csúszik a helyére s drótkötelek segítik útját. S amikor azután fent járunk a hídon, azon a helyen, amely onnan alulról nézve keskeny traverznek tűnt s idefent teljes méretében bontakozik ki, megnőnek a parányi alakok is: izmos, a nap tűzében sötétbarnára égett férfiakkal dolgoznak a hídon. Felmerül a kérdés: ki van itt a hídcsata kezdeté óta, a régi harcosok közül, olyan, aki dolgozott már a Kossuthon is? Nem kell soká keresgélni, alig néhány lépést kell csak megtenni. Itt van Evellei József, kétszeres sztahanovista és harminckétszeres újító, a hídak kovácsa. Népszerű ember, becézgető buzdítással tessékeli a többiek a nyilvánosság elé. Evellei zömök, erős ember, fölemelkedik a munkája mellől, löpreng, az ujján számolja:

— *Igen... igen, ez éppen a nyolcadik hidam lesz... mert a pesti hidak: kívül dolgoztam a bajai nagy Duna-hidon is, a Déli-összekötőn, aztán Baja körül néhány ártéri hidon is... szóval hát összemelegedtünk ezzel a mesterséggel.*

apestre vonatkozó ujságcikkek

A HIDAK KOVÁCSAI

HARCOLNAK A

MÁSODPERCEKÉRT

Béres és Kiszely

1952. 11. 2

Osztályozás

Tárgy: 624.2

Hely:

Idő: " 1945/1952 "

Személy:

Helyszám:

ely — A Kossuthon kezdte?

— *Ott bizony. Addig még hidra se nagyon léptem életembe. Kiszálláson, a San Martino-féle uradalomban cselédeskedtem, lovakat pakoltam, szerszámokat egyengettem, éltem a többi, uradalmi béres sorban élők sorsát. S aztán jött a Kossuth...*

Itt most kérdezni se kell őt. Elnéz egy pillanatra a Duna fölött, arra a Kossuth-híd felé.

— *Olvastam az újságban s aztán hallottam irán-onnan, hogy milyen nagy harc indul a fővárosban a hidakért. Azt mondtam a feleségemnek: látod, ehhez van bennem erő, itt majd megmutathatnám, mi mindenhez értek én! Mert tudja, afféle fűrő-szaragó, mesterkedő, töprengő ember voliam mindig, de csak úgy a magam kedvére... úgy láttam, itt az ideje, hogy most már ne csak a magam kedvére tegyem. Följöttem Pestre s ott dolgoztam első pillanattól a Kossuthon... ott lettem újító... mert ott aztán újítás volt minden... amihez nyúltunk, az mindig újítás volt... és soha se hittem volna, hogy egy tal vékony rántott-leves olyan jól megmelegíti, áttüzesíti az embert, mint azok a rántott-levesek ott a Kossuthon...*

Eltöpreng, cigarettát sodor, maga elé néz:

— *Ott találkoztam Gerő Ernővel. Bemutattak neki, mert akkor már egy s mással bebizonyítottam, hogy való vagyok a mesterségre. Kezért rázott velem és mosolygott.*

Kis csend van most. Lejjebb egy hajó dudál s közelebb nyomul a másik daru is, az Ady Endre, emelkedik, vasfogai között alkatrészt szorít.

— *Miért van az — kérdezem —, hogy maguk, hídépítők, ezt a szót, hogy »híd«, ezt úgy tudják kiejteni, mint senki más... híd... én nem is tudnám úgy utánamondani...*

S most egy másik felel, Tóth János, sztahanovista ő is és az idén tüntették ki a Köztársasági Erdemérem bronzfokozatával. Válasz fiatalember, tűnődve felel:

— *Nem olyan könnyű azt megmagyarázni. Magam is dolgoztam már jónéhány hídon. Az első volt a tiszazugi Tiszahíd. Szegecselő voltam. S valahányszor arrakerülök, kimegyek ahhoz a hídhoz s végigjáróm... megnézem a szögeket, amikor én vertem belé... végig is számolom őket... pedig sok szöveget vertem belé... ötszázhetvennégyet egy nap alatt... ismerős szögek, jó érzés látni, sohse mulasztom el, hogy megnézzem...*

Mosolyognak, hümmögnek, hát ez az, mondogatják, így van bizony! De valaki ajánlja, kérdezzem meg az öreg Sándor Istvánt is, a legújabb büszkeségüket is, aki most lett sztahanovista, hatvankét esztendőskorára. Jelvényes sztahanovista! Vidámarcú, izmos öregember Sándor István, valami huncutság bujkál a szemében.

— Miért őt kérdezzem? — nézek a többiekre csodálkozva. Mire aztán ő maga felel:

— Arra gondolnak a kópék — mondja derüsen —, hogy én újone vagyok a hidon, most dolgozom ebben a mesterségben először... tán majd elmondom, mi hozott ide...

— Újonc? Hatvankét esztendőskorára? — bámulok rá.

— De az ám, mert ha tudni akarja, én eredetileg péksegéd vagyok... egész életemben a pék kemence mellett guggoltam, kílilit sodortam, cipót dagasztottam, míg csak meg nem szállt a vágy, hogy a sok puha, omló massza után a vashoz nyúljak... hogy olyat csináljak, amit nem lehet megenni... ami tanúsítja, hogy az öreg Sándor meg tudja fogni ezt a munkát is!...

Egész áttüzesedik, úgy beszél. Elcsendesedve hallgatja mindenki. Tóth György, a művezető szólal először:

— S jól nyúlt a vashoz, mert ma már jelvényes sztahanovista... olyan erős és munkakedv van benne, hogy megirigyelhetik a fiatalok is...

S volna még sok-sok elmondanivaló, de az úszódaru már emeli a hatalmas vasportékát s vár a munka... odaugranak, munkához látnak s most csak rövid, kemény szavak hallatszanak s a gépek dübörögnek fel újra. Nő a Petőfi-híd... centiméterről centiméterre nyúlik a budai part felé. Ahogy az ember távolodik a hídtól s messziről nézi és összecsapienti egy kicsit a szemét... már át is ént a partra, azt a hiányzó tizenöt métert elmossa a távolság.

Még három hónap s a Petőfi-hidon lüktet a forgalom, villamosok zakatolnak, autóbuszok dübörögnek, autók siklanak... s fényes szögek hirdetik majd az alkotók dicsőségét... Evellei elvtársét, Tóth Jánosét, Sándor bácsiét s a többiekét, az ifjú mérnökét, ki az egyetemi padból, utolsó vizsgája után az »első vonalba« állt s ki győzné még felsorolni, mindenki dicsőségét...

Halász Pí

»Odafejt a hidon parányi alakok mozognak ...« (Dénes felv.)

